

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лідерство у публічній сфері

освітньо-професійна програма Зв'язки з громадськістю
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
освітній ступінь Магістр

Розробник: Олександр ДОРОФЄЄВ,
професор кафедри публічного управління та
адміністрування, доктор економічних наук, доцент

Гарант: Олександр ДОРОФЄЄВ,
професор кафедри публічного управління та
адміністрування, доктор економічних наук, доцент

Полтава
2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Лідерство у публічній сфері
Назва структурного підрозділу	Кафедра публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> д. е. н., доцент Дорофєєв Олександр Вікторович <i>Контакти:</i> ауд 494 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> olexandr.dorofeev@pdaa.edu.ua, https://www.pdaa.edu.ua/people/dorofeyev-oleksandr-viktorovych
Рівень вищої освіти	другий (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Знання з навчальних дисциплін «Запобігання корупції в публічному управлінні», «Комунікації в публічному управлінні», «Маніпулятивні технології у публічному управлінні» та «Парламентська діяльність»

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення із сучасними підходами та принципами лідерства, що скеровують управлінську діяльність та зумовлюють її ефективність у публічній сфері, а також основними характеристиками лідерства як компетенції керівників в контексті найкращих практик управління людськими ресурсами та орієнтації на результати, в тому числі, з огляду на забезпечення сприятливих умов праці, індивідуального й організаційного розвитку та навчання, ведення змін тощо.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- сформувані знання основ і технологій лідерства у публічній сфері;
- сформувані навички аналізу політичного лідерства;
- ознайомити з професійно важливими компетенціями сучасного лідера у публічній сфері;
- дослідити гендерні аспекти лідерства;
- ознайомитись із лідерством у структурах державної служби розвинутих країн;
- дослідити механізм реалізації лідерства в державному секторі України;
- набути навички взаємодії із засобами масової інформації.

Компетентності:

загальні:

ЗК 02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології

фахові:

ФК 01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

ФК 05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

ФК 13. Здатність демонструвати лідерські якості, формувати зразки організаційної культури

Програмні результати навчання:

ПРН 08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ПРН 10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

ПРН 15. Уміти розробляти та впроваджувати норми організаційної культури та правила етичної поведінки.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та сутність лідерства.

Тема 2. Розвиток лідерства у публічній сфері.

Тема 3. Лідери та організаційна культура.

Тема 4. Індивідуальний розвиток та інноваційність.

Тема 5. Лідерство в команді.

Тема 6. Мистецтво ведення змін.

Тема 7. Лідер та мистецтво ведення переговорів. Управління конфліктами.

Тема 8. Управління з орієнтацією на досягнення результатів.

Тема 9. Лідерство та ефективна комунікація.

Тема 10. Взаємодія із засобами масової інформації.

Тема 11. Управління стресом.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 105.

Кількість кредитів – 3,5.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Структура навчальної дисципліни за видами занять:

Лекції – 22 год.

Практичні – 14 год.

Самостійна робота – 69 год.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:
Робоча навчальна програма, презентації.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Оцінювання результатів навчання:

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 8	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування (у сполученні з дистанційними, зокрема, веб-орієнтованими, технологіями). Практичні методи: практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування.	Виконання завдань на практичних заняттях. Контрольне опитування. Виконання завдань самостійної роботи. Залік.
ПРН 10	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування (у сполученні з дистанційними, зокрема, веб-орієнтованими, технологіями). Практичні методи: практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування.	Виконання завдань на практичних заняттях. Контрольне опитування. Виконання завдань самостійної роботи. Залік.
ПРН 15	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування (у сполученні з дистанційними, зокрема, веб-орієнтованими, технологіями). Практичні методи: практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування.	Виконання завдань на практичних заняттях. Контрольне опитування. Виконання завдань самостійної роботи. Залік.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 8	36	36	22
ПРН 10	28	28	16
ПРН 15	36	36	22
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми оцінювання					
	виконання завдань на практичних заняттях		Контрольне опитування		виконання завдань самостійної роботи	
	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів
ПРН 8	7,2	18	3,6	6	6,6	8
ПРН 10	4,8	12	3,6	4	4,8	6
ПРН 15	7,2	12	3,6	6	6,6	8

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1. Виконання завдань на практичних заняттях (0-6).

Шкала та критерії оцінювання

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
6	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
5	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень

3-4	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-2	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

2. Контрольне опитування (0-8)

Шкала та критерії оцінювання

Шкала, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
7-8	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію (90-100 % правильних відповідей).
6-7	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень (74-89 % правильних відповідей).
3-5	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності (60-73 % правильних відповідей)
0-2	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання (0-59 % правильних відповідей)

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-2).

Шкала та критерії та оцінювання

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
2	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
1,5	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень

1	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-0,5	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом
	семінарські заняття	контрольне опитування	самостійна робота		
Тема 1. Поняття та сутність лідерства – ПРН 15	-	8	2	-	2
Тема 2. Розвиток лідерства у публічній сфері – ПРН 15	6		2	-	8
Тема 3. Лідери та організаційна культура – ПРН 15	6		2	-	8
Тема 4. Індивідуальний розвиток та інноваційність – ПРН 10.	6		2	-	8
Тема 5. Лідерство в команді – ПРН 08	6		2	-	8
Тема 6. Мистецтво ведення змін – ПРН 15	-		2	-	10
Тема 7. Лідер та мистецтво ведення переговорів. Управління конфліктами – ПРН 10.	6	8	2	-	8
Тема 8. Управління з орієнтацією на досягнення результатів – ПРН 08	6		2	-	8
Тема 9. Лідерство та ефективна комунікація – ПРН 08.	6		2	-	16
Тема 10. Взаємодія із засобами масової інформації – ПРН 10	-		2	-	2
Тема 11. Управління стресом – ПРН 08.	-		2	-	2
Разом	42	16	22	20	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Викладання лідерства для посадових осіб та представників місцевого самоврядування: сутність, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнського круглого столу (Київ, 15 квітня 2015 року) / за заг. ред. В.А. Гошовської, Л.А. Пашко, А.К. Гука. Харків : Фактор, 2015. 88 с.

2. Василевська Т.Е., Саламатов В.О., Марушевський Г.Б. Етика державного управління : підручник / за заг. ред. Т.Е. Василевської. Київ : НАДУ, 2015. 204 с.

3. Равино А.В. Основы лидерства. Минск : БГТУ, 2014. 85 с.

4. Розвиток лідерства / Л. Бізо та ін. ; за заг. ред. І. Ібрагімової. Київ : Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні», 2012. 400 с.

5. Татенко В.О. ЛІДЕР XXI / LIDER XXI. Соціально-психологічні студії. Київ : Видавничий дім «КОРПОРАЦІЯ», 2004. 182 с.

Допоміжні

1. Бойко О. Види токсичних військових лідерів. *Enigma.ua* – веб-сайт. URL: <https://enigma.ua/articles/vidi-toksichnikh-viysbkovikh-lideriv> (дата звернення 10.08.2021).
2. Бойко О. Токсичні військові лідери як небезпека «оптимізації» і «трансформації» армії. *ПЕТРО І МАЗЕПА* : веб-сайт. URL: https://petrimazepa.com/uk/toksichni_viyskovi_lideri_yak_nebezpeka_optimizacii_i_transformacii_armii (дата звернення 12.08.2021).
3. Винославська О.В., Кононець М.О. Теоретичні аспекти деструктивного лідерства в організації: аналіз зарубіжних досліджень. *Актуальні проблеми психології*. Том 1. Випуск 55. С. 10-15. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/40594/1/APP-2020_V1-Iss55_p10-15.pdf (дата звернення 11.08.2021).
4. Колташов В. Политическое лидерство (от психики и культуры – до истории и экономики). URL: <https://booksonline.com.ua/view.php?book=50931> (дата звернення 24.08.2021).
5. Нестуля О.О., Нестуля С.І. Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ ст.) : навчальний посібник. Полтава : ПУЕТ, 2016. 277 с.
6. Нестуля О.О., Нестуля С.І. Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХХ – початок ХХІ ст.) : навчальний посібник. Полтава : ПУЕТ, 2016. 375 с.
7. Секунова Ю.В., Товкун І.І. Політичне лідерство в Україні: жіночий аспект. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2019. № 4. Том 30 (69). С. 69-73. URL: https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/14.pdf (дата звернення 09.08.2021).
8. Сударкін О. Як стати лідером у колективі? *Happy Monday* : веб-сайт. URL: <https://happymonday.ua/jak-staty-liderom-u-kolektyvi> (дата звернення 09.08.2021).
9. Формування сучасної моделі лідера в публічному управлінні / О.В. Дорофєєв та ін. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 46. VOL.2. Р. 67-70. URL: <https://sis-journal.com/wp-content/uploads/2020/11/Slovak-international-scientific-journal-№46-2020-VOL.2.pdf> (дата звернення 17.08.2021).

Інформаційні ресурси

1. *Децентралізація* : веб-сайт. URL: <https://decentralization.gov.ua/> (дата звернення 17.08.2021).
2. *Офіційне інтернет-представництво Президента України* : веб-сайт. URL: <https://www.president.gov.ua/> (дата звернення 17.08.2021).
3. *Офіційний портал Верховної Ради України* : веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення 17.08.2021).